

Ar-Ge ve tasarım merkezleri hakkında merak edilen temel konular

Aralık 2024

İçerik

Önsöz	3
Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerine yönelik resmi hedefler	4
Sektörlere göre Ar-Ge/Tasarım merkezi istatistikleri	5
Dünden bugüne Ar-Ge/Tasarım merkezleri	6
Ar-Ge faaliyetlerinde artış	7
Ar-Ge/Tasarım merkezlerinin vergisel olmayan avantajları	8
Ar-Ge/Tasarım merkezi olmak için aranan şartlar	9
Ar-Ge ve tasarım merkezlerinin vergisel avantajları	10
Ar-Ge faaliyetleriniz kontrol altında mı?	11
EY olarak Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerinizde nasıl destek olabiliriz?	12
Neden EY Türkiye Teşvik Hizmetleri Ekibi?	13

Önsöz

Ar-Ge ve teknoloji savaşlarının yaşandığı günümüz dünyasının kazananları; özgün, yenilikçi ve rekabetçi üretim yapan ülkeler, sektörler ve firmalar olacak. Bu kapsamda rekabet avantajı, prestij ve disiplin açısından birçok firma Ar-Ge ya da tasarım merkezi kurmaya yöneliyor.

2008 yılında 5746 sayılı Ar-Ge ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'un yürürlüğe girmesi ile birlikte, ülkemizde Ar-Ge ve tasarım merkezlerine olan ilgi artmış, bu merkezlerin vergisel olmayan avantajlarının yanı sıra vergisel avantajları da ön plana çıkmıştır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen destekler ve teşvikler, birçok firma için önemli avantajlar sağlamakla birlikte Ar-Ge ve tasarım merkezi kurulumu konusunda motivasyon da yaratıyor.

Kanunun çıkışından günümüze kadar olan süreçte, 1327 Ar-Ge merkezi kurulurken mevcut durumda ülkemizde 332 tasarım merkezi faaliyet göstermektedir. Söz konusu sayıların ilerleyen dönemlerde artması beklenirken 5746 sayılı Kanuna ilişkin olarak düzenlemeler getirilmesi ve Ar-Ge ve tasarım merkezleri için sağlanan desteklerde değişiklikler yapılarak firmalara kolaylık sağlanması öngörülmektedir.

EY Türkiye Teşvik Hizmetleri ekibi olarak; firmaların Ar-Ge ve tasarım merkezlerindeki işleyişlerini mali ve teknik çerçevede düzenli bir şekilde kontrol etmek, firmaları Bakanlık denetimlerine her daim hazır tutmak, risklerini en aza indirmek ve mevzuata uygun hareket etmelerini sağlamak konularında destek veriyoruz. Ek olarak, henüz Ar-Ge ya da tasarım merkezi belgesi almamış firmalar açısından da potansiyel vergisel teşvik avantajı ve proje analiz çalışmalarını gerçekleştirerek firmaların Ar-Ge ve tasarım merkezi belgesi alma durumunu ortaya koyuyoruz.

Saygılarımızla,
EY Türkiye Teşvik Hizmetleri Ekibi

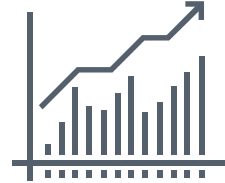
Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerine yönelik resmi hedefler



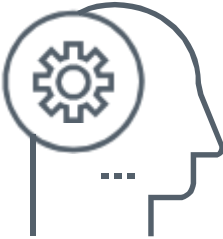
Performans Göstergeleri kapsamında 2028 yılına kadar Ar-Ge Merkezleri ve TGB'lerde yüksek teknoloji üretim faaliyetlerinin oranının artırılması, Ar-Ge destekli projelerle ülke genelinde toplam 295 sanayi projesinin Tamamlanması ve Yeşil Dönüşüm Destek Programı kapsamında desteklenen firma sayısının 200'e Çıkarılması hedeflenmektedir.



Türkiye'de Ar-Ge faaliyetleri çerçevesinde Yüksek Katma Değerli Ürünler amacıyla Orta-yüksek ve yüksek teknoloji içeren sektörlerde yerli üretim kabiliyetlerinin artırılması ve yeşil ve dijital dönüşüm projeleri desteklenerek küresel ölçekte rekabet edilebilirlik artırılması hedeflenmektedir.



2023 yılı itibarıyla TGB'lerde yer alan firma sayısı 10.000 iken, 2028 yılına kadar bu sayının 15.000'e çıkarılması hedeflenmiştir.



Faaliyete Geçen Yetkinlik ve Dijital Dönüşüm Merkezleri kapsamında mevcut 8 model fabrika sayısının, 2028 yılına kadar 14'e çıkarılması planlanmıştır.

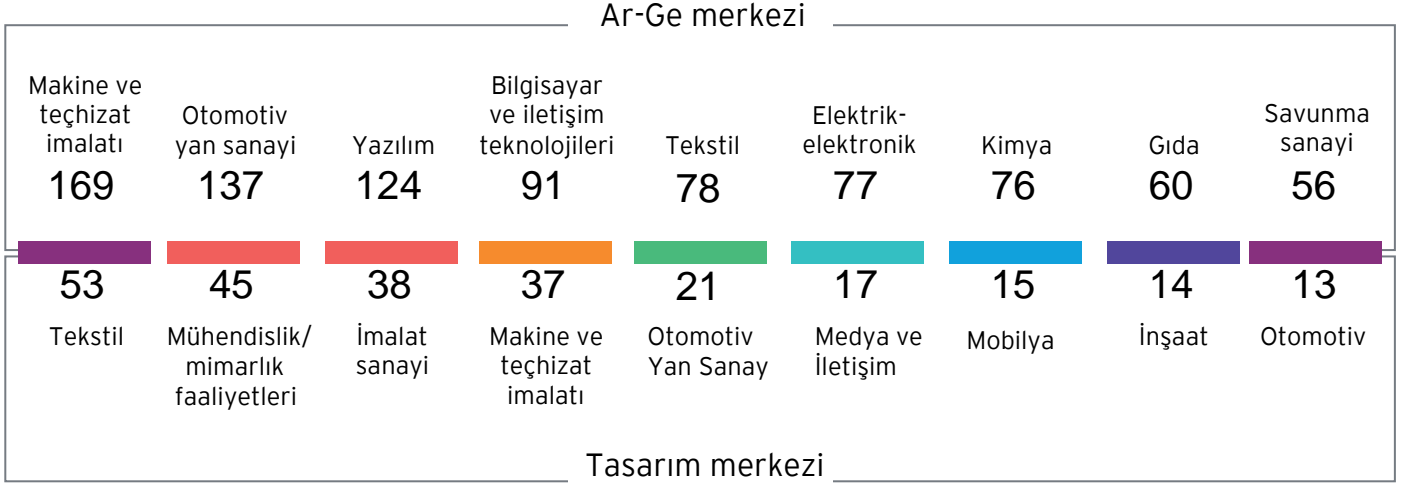


Yüksek ve Orta-Yüksek Teknolojili Yatırımların İmalat Sektöründeki Payın 2023 yılında %36 iken, 2028 yılına kadar %38'e çıkarılması planlanmaktadır.

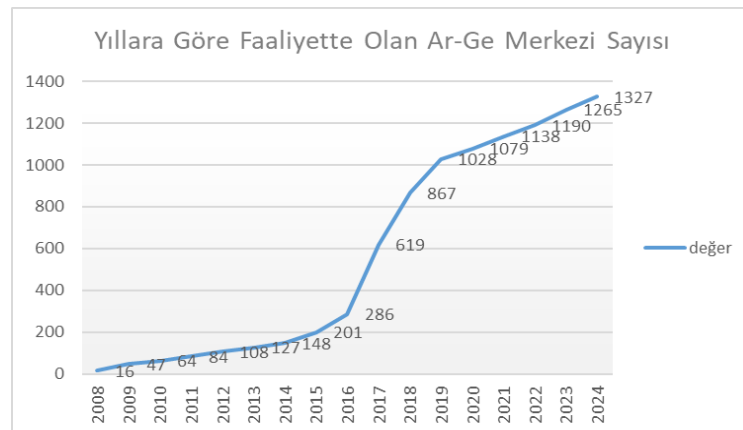


Dijital Dönüşüm Desteklenen KOBİ Sayısının Dijital dönüşüm projeleri kapsamında 1.500 olması hedeflenmiştir.

Sektörlere göre Ar-Ge/Tasarım merkezi istatistikleri



Yıllara göre faaliyette olan Ar-Ge merkezi sayısı

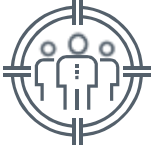


Dünden bugüne Ar-Ge/Tasarım merkezleri



- ▶ 5746 sayılı Ar-Ge ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkındaki Kanun 2008 yılında yayımlandı. 2008 yılı itibarıyla Ar-Ge ve tasarım merkezlerinin sayısında artış başladı.

- ▶ 2008 yılında 20 adetle sınırlı olan Ar-Ge merkezi sayısı 16 yıl içerisinde 1327'ye ulaştı. Her gün yeni Ar-Ge merkezlerinin açılmasıyla bu sayı daha da artıyor.



- ▶ 10 Ağustos 2016'da yayımlanan ve iyileştirmeler yapılan Ar-Ge ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği'nin yayımlanmasıyla birlikte Ar-Ge ve tasarım merkezleri sayısındaki artış daha yüksek bir ivme kazandı.

- ▶ Ar-Ge merkezlerinin faaliyet alanları bazında bakıldığında, yıllar itibarıyla en büyük artışın makine ve teçhizat imalatı sektöründe olduğu görülüyor. Bu sektörde faaliyet gösteren firmaların 169'u 2008 yılından bu yana Ar-Ge merkezi belgesi almıştır.



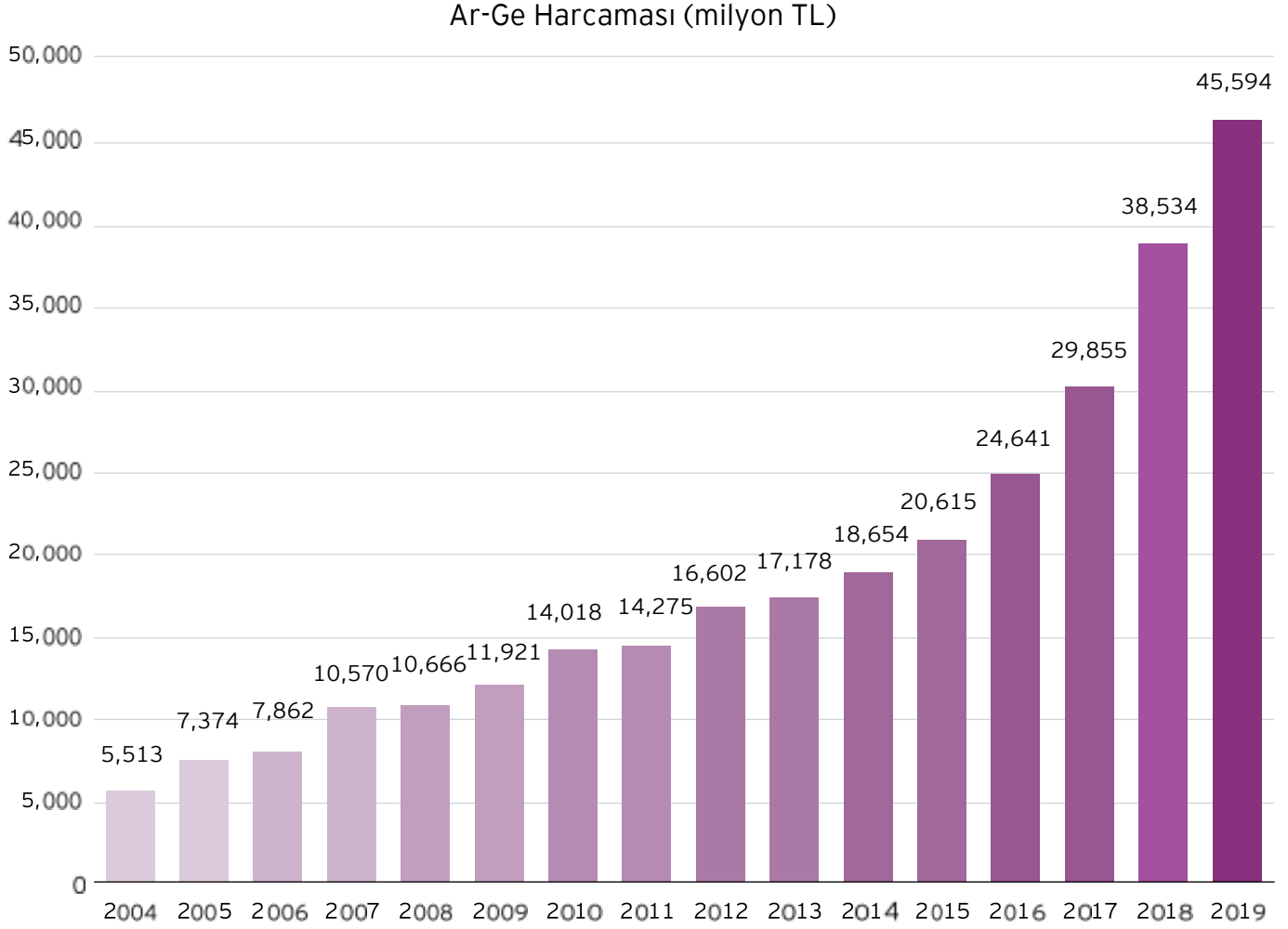
- ▶ Tasarım merkezi sayısının yıllar itibarıyla artışına bakıldığında ise, en büyük artışın tekstil sektöründe olduğu görülüyor.

- ▶ İlerleyen yıllarda da mevzuata ilişkin yeni düzenlemelerin getirilmesiyle birlikte Ar-Ge ve tasarım merkezlerinin sayısında artışların devam edeceği ön görülüyor.



- ▶ Dijitalleşen dünyada yüksek teknoloji ve katma değer üreten Türkiye için, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın teşvikleri ve destekleri, 2024 yılı ve sonrasında devam edecektir. Ar-Ge, teknoloji, yenilik ve dijitalleşme alanlarında ülkemizin yatırımları ise her gün artıyor.

Ar-Ge faaliyetlerinde artış



Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/>

► Söz konusu tabloda Ar-Ge harcamalarının yıllar içerisindeki artışına yer verilmiştir. Harcamalardaki artışın 2008 yılı sonrasında daha yüksek bir ivme kazandığı görülüyor.

► TÜİK'in 2019 yılına ilişkin olarak yayımladığı Ar-Ge faaliyetleri araştırmasına göre, Ar-Ge harcamalarında mali ve mali olmayan şirketler %64,2 ile en büyük paya sahipken, bunu %29,2 ile yükseköğretim takip ediyor.

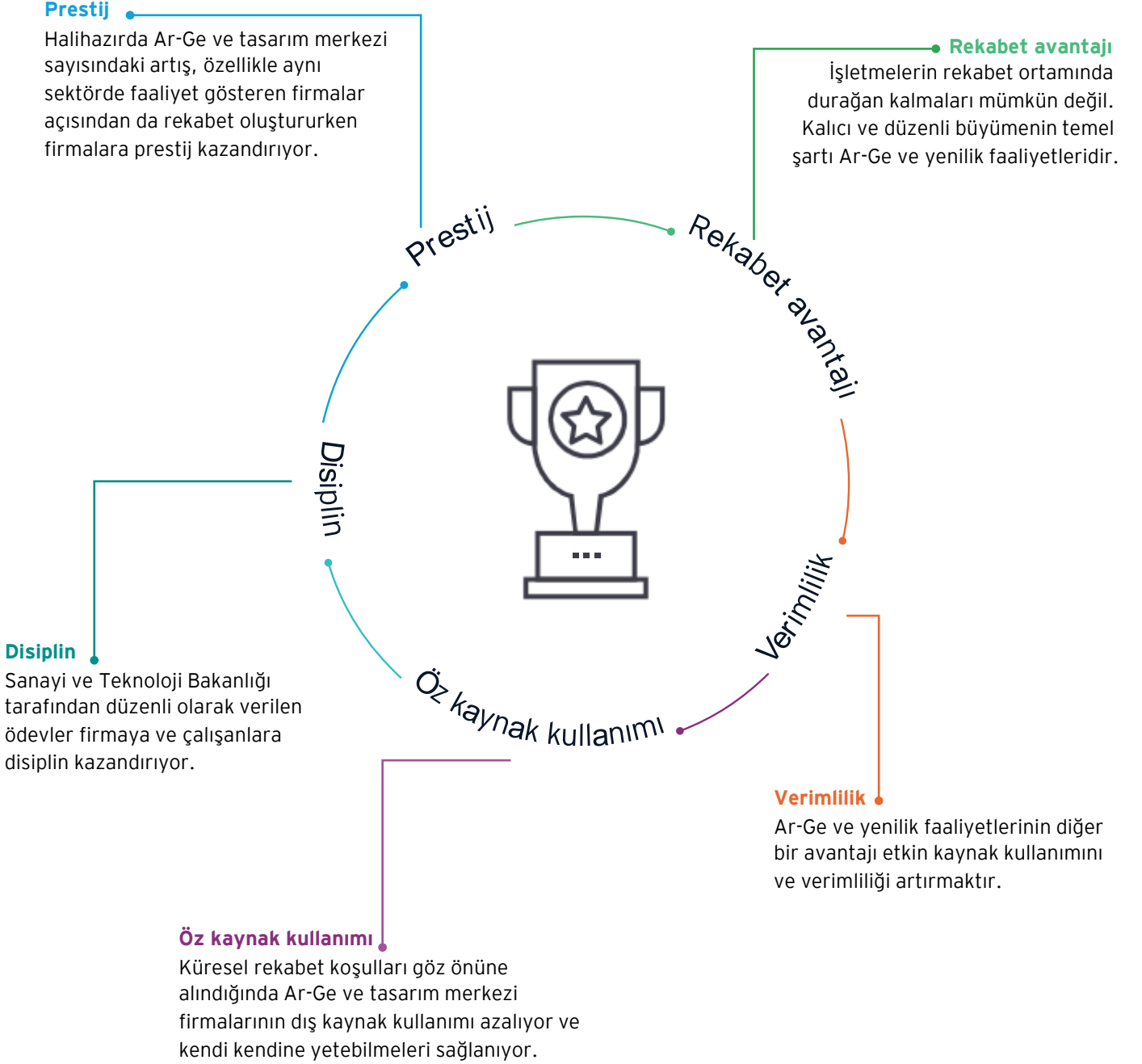
► Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 2023 sanayi ve teknoloji stratejisi incelendiğinde, Avrupa Birliği tarafından hazırlanan Ar-Ge Liderlik Tablosu'nda (R&D Scoreboard) 2018 yılında en çok Ar-Ge harcaması yapmış 2.500 firma içerisinde Türkiye'den 4 firma bulunduğu görülüyor.

Bu rakamın kademeli olarak arttırılması ve 2023 yılına kadar Türkiye'den 23 firmanın dünyada en çok Ar-Ge harcaması yapan 2.500 firma arasında yer alması hedefleniyor.

► Bununla birlikte, 2017 yılında %1 olan Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki oranının 2023'te %1,8'e çıkarılması da hedefleniyor.

► Ar-Ge merkezlerinin sayısının her gün artması dikkate alındığında, ilerleyen yıllarda Ar-Ge harcamalarında da artış sağlanacağı öngörülüyor.

Ar-Ge/Tasarım merkezlerinin vergisel olmayan avantajları



Ar-Ge/Tasarım merkezi olmak için aranan şartlar

5746 sayılı kanun kapsamında teşviklerden yararlanmak için Ar-Ge merkezi belgesinin alınması gerekir. Bu belge başvurusunun değerlendirilmesi, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Değerlendirme ve Denetim Komisyonu tarafından gerçekleştirilir. Kanunda öngörülen destek ve teşviklerden yararlanmak üzere ilgili belgeyi almak için yapılan başvurularda aşağıdaki asgari şartlar aranır:



Ar-Ge faaliyetlerinin
yurt içinde
gerçekleştirilmesi

1



Ayrı bir birim şeklinde
örgütlenmiş tek bir
fiziki mekan içinde yer
alması

2



Ar-Ge ve yenilikçi
projenin programlarının
varlığı

3



Yeterli Ar-Ge yönetimi
ile teknolojik varlıklara
sahip olması

4



En az 15 tam zaman
eşdeğer (TZE) personel
konumlandırılması

5



Fiziki kontrol
mekanizmalarının
varlığı

6

Ar-Ge ve tasarım merkezlerinin vergisel avantajları

Personel teşvikleri



Gelir Vergisi Stopajı Teşviki:

5746 sayılı kanun kapsamında, kamu personeli hariç olmak üzere Ar-Ge merkezlerinde çalışan Ar-Ge ve destek personelinin bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretlerinin eğitim durumlarına göre %80-90-95 oranında teşvikleri elde edilebilmektedir.

Sigorta Primi İşveren Payı Desteği:

Ar-Ge ve destek personelinin Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerine ilişkin çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretler üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin %50'si, Hazine tarafından Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanmaktadır.

Direkt vergi teşvikleri



Ar-Ge ve Tasarım İndirimi:

Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde gerçekleştirilen Ar-Ge ve yenilik harcamalarının tamamı (%100'ü) kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılabilmektedir.

Tamamlanan Proje Amortismanı:

Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde yürütülen projelerin tamamlanması akabinde proje maliyeti 5 yıl süreyle amortisman yoluyla gider yazılabilmektedir.

Diğer vergi teşvikleri



Damga Vergisi İstisnası:

5746 sayılı kanun kapsamındaki her türlü Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile ilgili olarak düzenlenen kağıtlar damga vergisinden istisnadır.

Gümrük Vergisi İstisnası:

Ar-Ge, yenilik projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere ithal edilen eşya, gümrük vergisi ve her türlü fondan, bu kapsamda düzenlenen kağıtlar ve yapılan işlemler damga vergisi ve harçtan müstesna edilmiştir.

KDV İstisnası:

Münhasıran Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde kullanılmak üzere satın alınan yeni makine ve teçhizat teslimlerinde KDV istisnası mevcuttur.

Ar-Ge faaliyetleriniz kontrol altında mı?

Ar-Ge işleyişlerinizi mali ve teknik olarak düzenli olarak kontrol ettirmek, sizi Bakanlık denetimlerine her daim hazır tutar, risklerinizi en aza indirir ve mevzuata uygun hareket etmenizi sağlar.

Konu

- ▶ Ar-Ge teşvikleri; kapsamlı, bünyesinde bir çok tartışmalı konuyu barındıran ve uzmanlık gerektiren bir mevzuata tabidir.
- ▶ Ar-Ge ve tasarım merkezi teşviklerinin doğru şekilde hesaplanması, Ar-Ge, muhasebe ve insan kaynakları birimlerinin koordinasyonu ile gerçekleşir.



Riskler

- ▶ Toplam Ar-Ge indirimi tutarının en büyük bölümü personel giderleri olduğu için personel giderlerine yönelik teşviklerin hesaplanmasında yapılan hatalar Ar-Ge indirimi tutarının da hatalı hesaplanmasına yol açar.
- ▶ Muhasebeleştirme sistemindeki hatalar, vergisel yaptırımlara sebebiyet verir.
- ▶ Ar-Ge projelerinizin Bakanlık tarafından yeterli karşılanmaması olası yaptırım ve maliyetlere yol açar.



Şirketinize faydaları

- ▶ Ar-Ge, insan kaynakları ve muhasebe biriminizin iş yükünü azaltır.
- ▶ Hesaplama hatalarından kaynaklı olası cezai yaptırımların önüne geçilmesini sağlar.
- ▶ Kaçırılan fırsat veya oluşan riskler konusunda önden bilgilendirme yapılır.
- ▶ Projelerinizin Ar-Ge seviyesi belirlenerek eksikler ve iyileştirilebilecek noktalar tespit edilir.
- ▶ Daha sağlam ve güvenilir bir altyapı oluşturulur.
- ▶ Manuel olarak gerçekleştirilen bir çok hesaplama otonom hale getirilerek güvenilir şekilde ve kısa sürede yapılır.



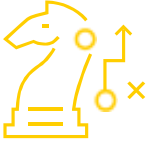
EY olarak Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerinizde nasıl destek olabiliriz?



Potansiyel teşvik avantajı ve proje analiz çalışmaları

Potansiyel teşvik avantajı, asgari şartlara uygunluk değerlendirmesi ve proje analiz çalışmaları

- ▶ Şirketlerin yürüttüğü projelerin farklı Ar-Ge yapılanma alternatifleri altında vergi ve teşvik avantajlarının hesaplanması ve karşılaştırmalı değerlendirme yapılması
- ▶ Projelerin Ar-Ge niteliği taşıyıp taşımadığının değerlendirilmesi, zayıf-orta-iyi olarak sınıflandırılması ve orta seviyedekilerin iyileştirme önerilerinin yapılması



Optimum alternatif seçimi ve başvuru süreci

Optimum alternatif seçimi ve başvuru süreci

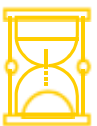
- ▶ Karar verilen yapılanma şeklinin gerektirdiği tüm başvuru ve kurulum süreçlerine yönelik hizmet verilmesi
- ▶ Başvuru dosyasının hazırlanmasına ve Ar-Ge altyapısının kurulmasına destek olunması



Mali ve teknik danışmanlık

Mali ve teknik danışmanlık hizmetleri

- ▶ 5746 veya 4691 sayılı kanunlara ilişkin mevzuatta yer alan vergisel destek ve teşviklerden faydalanabilmek adına altyapının kurulması
- ▶ Ar-Ge merkezi/teknokent faaliyetleri ile vergisel destek ve teşviklerin uygunluğuna yönelik periyodik olarak denetim hizmetlerinin sağlanması
- ▶ Vergisel destek ve teşviklerden maksimum ölçülerde yararlanılması konusunda danışmanlık ve destek sağlanması

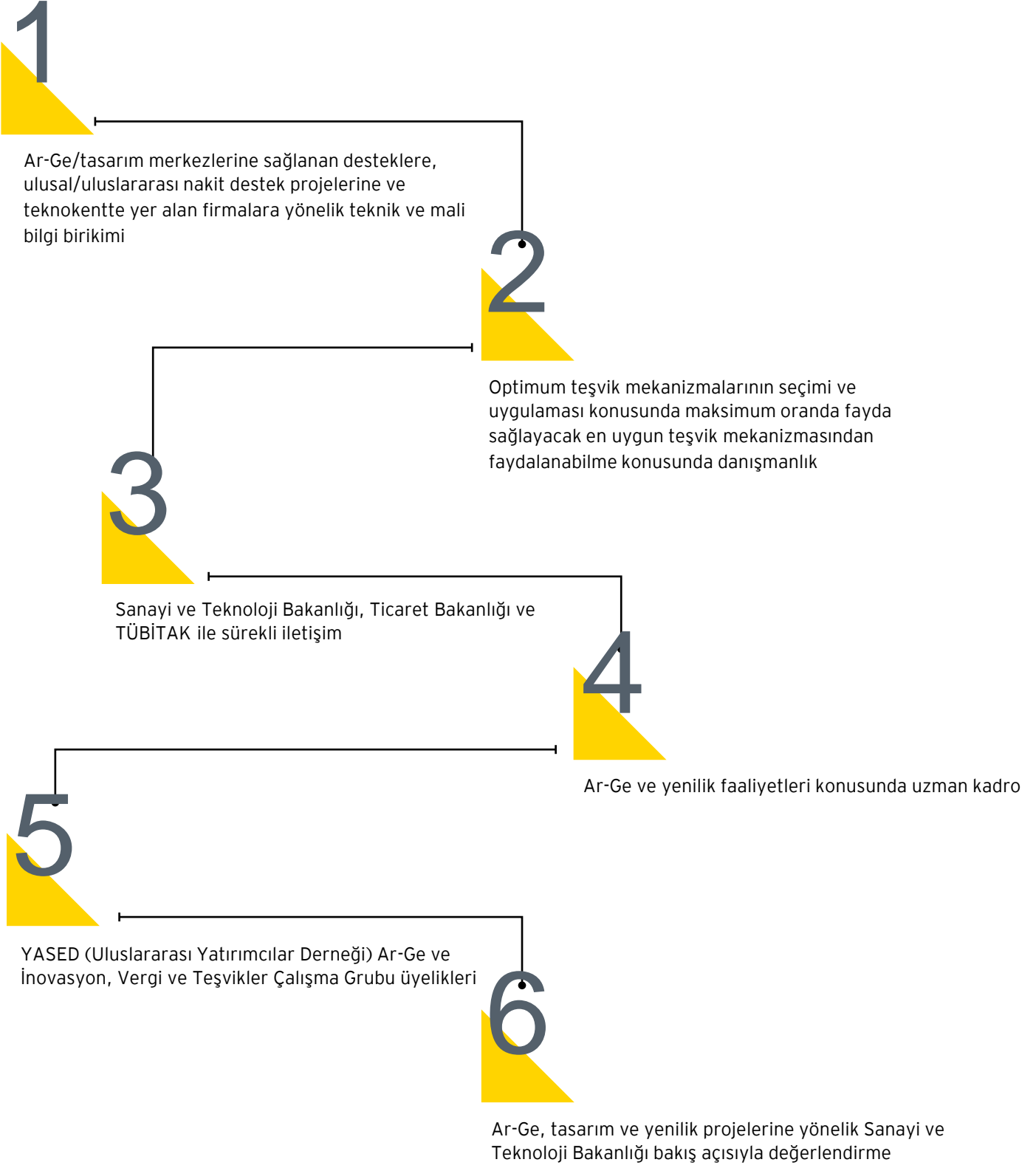


Geriye dönük check-up

Geriye dönük check-up hizmetleri

- ▶ En az 1 aylık olmak üzere Ar-Ge hesaplarının ve faaliyetlerinin geriye dönük olarak incelenmesi, indirim-destek ve teşvik hesaplama metodunun, maliyet dağıtım yöntemlerinin, teşvikli süre hesaplamalarının ve harcama kalemlerinin kontrolünün sağlanması
- ▶ Denetim neticesinde olası risk ve fırsatların belirlenerek raporlanması

Neden EY Türkiye Teşvik Hizmetleri Ekibi?



EY | Daha iyi bir çalışma dünyası oluşturmak

EY olarak amacımız; müşterilerimiz, çalışanlarımız ve toplum için değer yaratırken aynı zamanda sermaye piyasalarında güvenin ve daha iyi bir çalışma dünyasının oluşmasına katkıda bulunmaktır.

Dünya çapında 150'den fazla ülkede, sahip olduğumuz veri ve teknoloji ile hizmet veren ekiplerimizle, denetimde güveni sağlarken müşterilerimizin gelişmesine ve dönüşmesine destek oluyoruz.

Bağımsız denetim, danışmanlık, hukuk, kurumsal finansman, strateji ve vergi hizmetlerimizle iş dünyasının karşılaştığı zorluklara yeni çözümler sunacak doğru soruları soruyoruz.

EY adı küresel organizasyonu temsil eder ve Ernst & Young Global Limited'in her biri ayrı birer tüzel kişiliğe sahip olan, bir veya daha çok, üye firmasını temsil edebilir. Sınırlı sorumlu bir Birleşik Krallık şirketi olan Ernst & Young Global Limited müşteri hizmeti sunmamaktadır. Kişisel Verileri Koruma Kanunu (KVKK) kapsamında; EY'in kişisel verileri nasıl topladığı, kullandığı ve bireylerin sahip olduğu haklara dair bilgilere ey.com/tr_tr/privacy-statement adresinden ulaşabilirsiniz. EY üye şirketleri yerel kanunların yasakladığı bölgelerde hukuk hizmeti sunmaz. Daha fazla bilgi için lütfen ey.com adresini ziyaret edin.

© 2024 EY Türkiye.
Tüm Hakları Saklıdır.

ey.com/tr
vergidegundem.com
facebook.com/ErnstYoungTurkiye
instagram.com/eyturkiye
twitter.com/EY_Turkiye

Bizimle iletişime geçin



Serdar Altay
Ortak, YMM
Vergi Hizmetleri
serdar.altay@tr.ey.com
+90 212 408 51 87



Betül Ceylan
Direktör
Vergi Hizmetleri
betul.ceylan@tr.ey.com
+90 212 408 52 73



Tuğba Altundaş
Müdür
Vergi Hizmetleri
tuqba.altundas@tr.ey.com
+90 212 408 58 86